

DAO WO ICH GEBBAORE BÈN

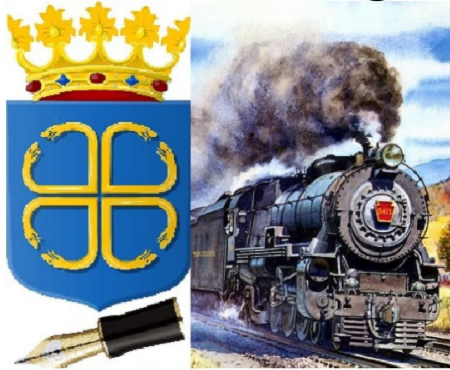
Zitterd - Gelaen - Bor
Jaorgank: 31 nr.: 51
Meert 2018

VELDEKE - ZITTERD

“Ig kèn ein melodieke”
Frits Rademacher

Sjtoumcursus Zittesj

Twiefelt geer waal èns wie ein woord gesjpeeld mót waere in 't Zittesj?

Mit de sjtoumcursus wille veer uch hiebie helpe; oetlèk op ein leegdrempelige meneier euver de sjpelling van 't Zittesj.

Gounsdig 16 mei 2018

Aanvank 20.00 oere

Baovekamer van café Schtad Zitterd

Deilname is gratis mer Vol = Vol

Aanmelje kènt via: veldekezitterd@gmail.com

Natuurlik conformeiere veer ós aan de Sjпelling 2003 veur de Limburgse Dialecten

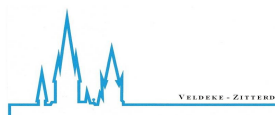
Inhoudsopgaaf

-	Poster sjtouncursus.	P. 2
-	Inhoudsopgaaf.	P. 3
-	Wilkómswoord Piet Deeder.	p. 4
-	Sint Jóbmert- Oet de awwe Schelberg.	P. 5
-	Sint Joep - Phil Schaeken.	P. 5
-	Harie Bronneberg euver Veldeke Zitterd - Cor Baltis	p. 6
-	Trökblik	p. 10
-	Trökblik	p. 11
-	Doe kwasteloorum - Vorst Marot Col Hermans (1928).	p. 12
-	Sint Joep, Ron Roumen.	p. 13
-	Krómbroodrape ; immaterieel erfgoed - Patrick Werdens.	P. 14
-	't Fordje - Frits Rademacher.	p. 17
-	`Sjtadsrech verlener Walram de Goede - Peter Schulpén.	p. 18
-	Aeve prakkedénke mit Cor Baltis.	P. 20
-	Frits Rademacher - René Haustermans.	p. 22
-	Trökblik.	p. 24
-	Waat d'r nog te gebeure sjteit dit jaor.	P. 25
-	Besjtuur en Ereleden Veldeke Zitterd.	p. 26
-	Cultuurbewakesj van 't Zittesj.	P. 27
-	Poster Groot Zittesj Diktee.	P. 28

Redaksie: Christianne Bergman-Göttgens
Cor Baltis
Piet Deeder

Lay-out en opmaak: Harrie Claessen oet Beeg.

Fotografie: Roger Claessen.

Beste Veldekevrung,

Eine kleine trökblik op 't aafgeloupe jaor leet ós zeen dat Veldeke Zitterd neit haet sjtilgezaete.

De Sjtoumcursus Zittesj, gegaave in de “Hoeskamer van Schtad Zitterd” waar ein groot succes. Patrick lag de leergierige deilnummesj op ein fien meneier de basis-regels van 't Zittesj oet.

Ouch oze kwis “Ich hawt van Zitterd” woort door de deilnummesj goud óntvange. Bie Schtad Zitterd, wo de Phil 't taeg Club Wovan opnoum en bie de Kup wo de wageboewesj van de Riekswaeg Zuid taeg de Steivig sjtreje veur de euverwèning ,waar 't eine richtige Zittesje aovend mit vööl lol en sjpas.

Club Wovan en de Riekswaeg Zuid góng mit de eer sjtrieke.

Ouch dit jaor organizeiere veer deze kwis obbenuuj en bezuike veer 't Sjterhoes en de Gats

In december prizzenteierde veer ós oetgaaf “046 Sjrif” mit es thema “Vandaag d'n daag” bie de ummer gasvrieje boukhanjel van Wim Krings oppe Brandj.

Hie sjtaon verhaole en gedichskès in van 24 sjrievesj en dichtesj die allenej gebäörtig of woonechtig zeen bènne de gemeente Zitterd-Gelaen.

Mit burgemeister Sjraar Cox es houfredaktäör en daobie nog èns de prachtige teikeninge van Jan Ruigt make dit bouk tot ein oetgaaf die zeker in eure boukekas toes heurt.

Zo greutsj wie eine pin maag ich uch get wiejerop veursjtèlle aan de luuj die ós financieel sjteune óm dees oetgaaf muigelik te make. Ze mage zich dan ouch “Cultuurbewaker van 't Zittesj” nuime.

Zowie bekènd zeen al ós aktiviteite gratis en veur niks te bezuike!

Ouch is d'r nuuts op provinciaal niveau. Nao 11 jaor veurzitter van Veldeke Limburg te zeen gewaes haet “oze” Lei Pennings de veurzittershamer euvergedrage aan mevrouw Christine van Basten-Boddin , burgemeister van de gemeente Baek.

Taeves is d'n heer Ron de Louw benuimp tot nuje besjtuurssikkertaris van Veldeke Limburg.

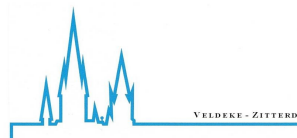
Veldeke Zitterd feliciteierd hun van ganse harte mit dees benuiming.

Haopelik mage veer uch 't kómmend jaor op ein van ós aktiviteite verwilkómme.

Piet Deeder

Vice-veurzitter

Veldeke Zitterd

Sint Jóbmer – Oet de awwe Schelberg

Veer zeen al nao sint Jób gewaes
Mit vrunj al óngerein.
Veer koume neit óm te zoepe,
Mèr óm sint jób te zeen.

Sint Joep

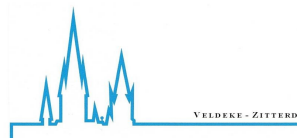
Sint Joep, dat is veur mich wie vastelaovend
kefeekes loupe vol, ich heur meziek
gezèlligheid, pès gans laat oppen aovend
es Zitterder, waat bèn ich riek !

't Is de grootste winkel van 't zuje
veur kènjer en veur mich wie Sinterklaos
dèks is 't drök, me móts soms effe duje
dat maak niks oet, ich lach, ich hōb gein haos.

En sjteit ouch nog 't zunke werm te sjtraole
dan vuile veer 't veurjaor in oos lief
me truf zich, lach, me heurt verhaole
gein minsj kik zoer, gein minsj gedreeg zich sjtief.

Sint Joep, Sint Joep, e fees, neit oet te lègke
dat vónje oma, mam en pap ouch al
't heurt bie Zitterd, wil ich hie mer zègke
't heurt d'rbie wie Zefke Mols en wal !

Phil Schaeken

Harie Bronneberg euver Veldeke Zitterd

**Noa d'n optoch oppe Mert in 1995: Prins Harie II (Bronneberg),
Vors Wil Heuts mit d'n houd van de burgemeister op en
burgemeister Dassen mit de Mötsj van vors Marot.**

Wae is Harie Bronneberg, dae dit jaor tachtig jaor wurt, es God bleif?

Hae woort gebaore oppe Sjteivig en haet in al die jaore versjillend wirk gedaon. Eesj kouw hae bie de PTT terech en daonao óngeveer 10 jaor bie de gemeente oppe aafdeiling finansieje. 't Meis bekènd woort hae door de baan, die hae daonao kreeg en wo hae pès aan zien pensioen haet gewirk, journalist bie De Limburger. Euver allerlei zake haet hae gesjreve, mer 't nuuts van Zitterd góng häöm toch 't meis aan 't hart. Dat kouw dan ouch oetgebred aan de orde in 't waekblaad Maas en Mijn - de MEM -, wo hae vööl artikkele in sjreef. Hae haw ein eige rubriek en sjreef ouch 't "In Memoriam" van vööl bekènde Zitterder.

Vorst Wil Heuts haw gaer gezeen dat Harie prins van de Marotte zou waere, mer dao moosj Harie toch euver naodénke. Omdat 1965 't lètste jaor van Wil Heuts es Vorst Marot waar, haet Harie toegezag en haet toen zelfs nog ein buut gehawte veurdat hae prins woort.

Harie is van vööl vereiniginge lid gewaes; meestal neit ein geweun lid, mer hartsjtikke actief. Ein paar veurbeelde: 25 jaor lid en ouch ein tied lank veurzitter van de Zittesje Revuu; besjtuurslid van Veldeke Zitterd; lid van de buurt Sjteivig; lid van de sjtichting Behawd Kolleberg; lid van 't kirkbesjtuur van de Basiliek, en nog vööl meer!

Waat haet Harie Bronneberg mit Veldeke?

In meert 1959 sjrif eine jóng oet Zitterd aan Veldeke, dat hae lid wol waere en op 14 meert kreeg hae berich dat zie blie ware mit ein nuut lid en dat de kontrebusie fl. 3,- per jaor waar. Dae jóng waar gans enthousias en wos in jannewari 1960 nog zös Zitterder zo wiet te kriege dat zie lid wolle waere.

Op 13 jannewari 1960 sjreef deze Zittesje jóng eine breif nao Veldeke Limburg, wovan 't sikkertariaat in daen tied in Haelder waar gevestig. De eesjte regels ware:

“Laot ich mich óm te beginne èns gans aan uch veursjtèlle. Wie ich heisj en wo ich woon, dat wèt geer al, mer dat ich 21 jaor bèn en es ambtenaar hie in Zitterd oppe gemeente wirk, dat waar uch waarsjienlik nog neit bekènd. Noe wit geer tenminste waat veur vleisj geer in de koop hób, zou me in Zitterd zègke”.

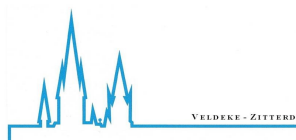
Dit sjtökske typeert Harie Bronneberg wie hae richtig is. Al in 1959 haet hae kóntak gezuik mit Veldeke Limburg, ómdat hae hartsjtikke geïnteresseierd waar in alles waat mit Zitterd en dialek te make haet. Hae wurt lid en vreeg dan wie 't eielik zit mit de aafdeiling Zitterd van Veldeke. Hae haet dao nog noots get euver geheurd en wilt gaer kóntakadresse kriege.

Pas in april 1960 krig hae antjwoord, mer dan is 't ouch direk raak. Me wilt in oktober in Zitterd in de Sjouwborg – dae d'r pas twee jaor is – eine Veldeke-aovend hawte en geef aan dat dit dan waal sjus zo'n sukses mót waere wie in Haelder en Venlo, wo meer es 400 luuj bekans de tent aafbrouke.

Zo wiet is 't nog lang neit. Eesj mót de afdeiling Zitterd van Veldeke weier nuut laeve ingeblaoze waere en op 12 oktober en 28 november 1960 zeen d'r twee vergaderinge in 't Wit Paerd óm te perbeiere dit te bereike. D'r kump ein nuut besjtuur, besjtaonde oet ó.a. veurzitter Marteng Cobben, sikkertaris Harie Bronneberg, sjatmeisteres mej. Willems, drs. Jan/Sjang van de Berg, Baer Gijsen, Sjang Bronneberg, Jan van Kempen en Jeun Schelberg.

De aafdeiling Zitterd geit van sjtart mit es eesjte taak 't organiseiere van eine grote Veldeke-aovend in jannewari 1961 in de sjouwborg. Ó.a. Frits Rademachter en 't Zittesj Mannekoor, dat leidjes van Felix Rutten zal laote heure, wilt me vroege mit te doen.

En daonao? Niks meer. Euver de grote aovend in jannewari 1961 heurt en zuut me niks meer, sjus zo min es euver de nuuje krènk van Veldeke in Zitterd. Waat is d'r gebeurde? Harie wit dit neit meer. Ómdat mer ein paar luuj dees aafdeiling van Veldeke drage of ómdat bie de veurzitter thoes Holles woort gesjpraake(!) en Sjèk Cals, de kastelein van Ober Bayern zich daoróm haet bedank of ómdat de Aafdeling Limburg neit genóg sjteun geef, blif Zitterd zóngere Velekekrènk pès ...

1985

Dan treffe zich twee luuj bie 't Siezekonsaer, Hein Bovendeaard en Piet Deeder. Zie vènje 't neit kènne dat in Gelaen eine nuuje krènk van Veldeke is opgerich en in Zitterd neit. Dus woort Veldeke Zitterd nuut laeve ingeblaoze en opvallend genóg zeen d'r nog drie van de poging in 1960, die weier mit wille doon: Harie Bronneberg, Sjang Bronneberg en Jan van Kempen.

Vanaaf daen tied zeen d'r versjillende biejeinkómste van Veldeke Zitterd bie de Sies en de täöfelkes mit sjemerlempkes zörge d'r veur dat ummer meer luuj lid waere. De eesjte laezing woort gehawte door pater Willem Sangers van de Kruushere van Maaseik. Dae man koosj, volges Harie, geweldig vertèlle euver van alles waat hae haw mitgemaak. Dao zeen zeker ouch zake gewaes die hae neit haw mitgemaak, mer dat vertèlde hae neit d'rbie.

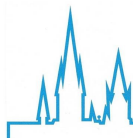
24 "6 Wederom Veldeke-avond te Sittard

Zoals men wellicht weet is de afdeling Sittard van VELDEKE onlangs weer opgericht. Op deze wederoprichtingsvergadering waar ook de heren Loontjens en Dohmen van het hoofdbestuur aanwezig waren, is men echter nog niet gekomen tot samenvestelling van een nieuw definitief bestuur. Daar dit toch wel een van de eerste vereisten is om de afdeling te doen bloeien en groeien heeft men besloten om wederom een vergadering te beleggen en wel op maandag 28 november a.s. Deze avond, die om 20.30 uur begint, wordt gehouden in de bovenzaal van het Wit Paerd.

De verwachtingen voor wat betreft de opkomst zijn voor deze avond hoog gespannen. Het slechte weer zal er wel oorzaak van zijn geweest, dat de eerste avond slechts matig werd bezocht. Naar aanleiding van deze avond zijn echter wel vele reacties ontvangen van belangstellenden o.a. van dr. Felix Rutten uit Rome en van diverse oud-Sittardenaren die elders in het land wonen). Daarbij gevoegd het feit, dat er zich de laatste tijd vele nieuwe Sittardse Veldekeleden hebben aangemeld, sterkt het voorlopige bestuur in de overtuiging, dat deze tweede avond in alle opzichten een succes gaat worden. Na de bestuursverkiezing wordt er maandagavond dan door de gemeente-archivaris dhr. J. Offermans een interessante lezing met lichtbeelden verzorgd. De plannen voor de grote Veldeke-avond, die in het begin van januari wordt gehouden, beginnen steeds vastere vorm aan te nemen. Het

ligt in de bedoeling van het hoofdbestuur om voor deze avond de beste artiesten op het gebied van de dialecten naar Sittard te laten komen. Wij noemen hier slechts: Harie Loontjens, Cor Bertrand (van de Tijd-Maasbode), de grote Schleiden vertolker Max de Bruyn en Frits Rademacher. Verder tracht men ook diverse Sittardse voordrachtskunstenaars voor het voetlicht te halen. Ook tracht men voor dit doel het Sittards Mannenkoor te benaderen. Zoals bekend heeft Felix Rutten speciaal voor dit koor enkele werken geschreven in het Sittards dialect, die door de directeur dhr. M. Gehlen getoonzet worden.

Het bestuur, dat maandag a.s. door de leden gekozen wordt, zal als een der eerste taken hebben, om deze avond in samenwerking met het hoofdbestuur tot in de puntjes te verzorgen. Men rekent dan ook op de opkomst van alle leden, zodat Sittard na lange tijd weer eens een Veldeke-avond mag beleven, die Sittard waardig is.

Pater Sangers waar bekènd óm zien oetsjpraake, zo wie: “Wie ze taeghe pisse plasse góngge zègke, is ‘t gezeik begoosj”. Hae sjódde zich ouch eine flinke oppe lamp en veer maakde ós zörg; wie kouw dae de grens euver? Dat waar gein probleem, zag de pater, want veurdat hae bie de grens kouw, trok hae zien witte kruushere-kleier aan, die in d’n auto louge. De douane zoug dan direk dat ‘t de pater waar en leite häöm zónger mankeiere passeiere!!!

Later zeen veer van de Sies, dat woort doe ein danssjoel, verhoes nao ‘t Guliks Hoes. Dèkser hawwe veer 150 pès 200 luuj, die koume loestere en kieke, en ‘t waar dèks ram gezèllig. Zeker es Math Niël achter de piano kroop of Baer Könings of Jan Bovendeard hunne trèkzak oethaalde en Zittesje leidjes begoosjte te sjepe.

Op 17 maart 1991 wurt in Zitterd ‘t 65-jäörig besjtaon van Veldeke Limburg gevierd. Eesj is d’r ein H. Mès in de Grote Kirk van Zitterd mit aansjloetend ein Limburgse kaffetaofel in ‘t Guliks Hoes. Óm hawf twee is d’r ein akademische zitting in de Sjouwborg mit ein inleiding van Frans Walraven, veurzitter van Veldeke Limburg en ein paar laezinge euver ‘t Limburgse dialekt en ein vergeliek van de dialekte oet Limburg en ‘t Rienlandj. Aafgesjlaote wurt mit meziek en zank, veurdrachte en lektuur.

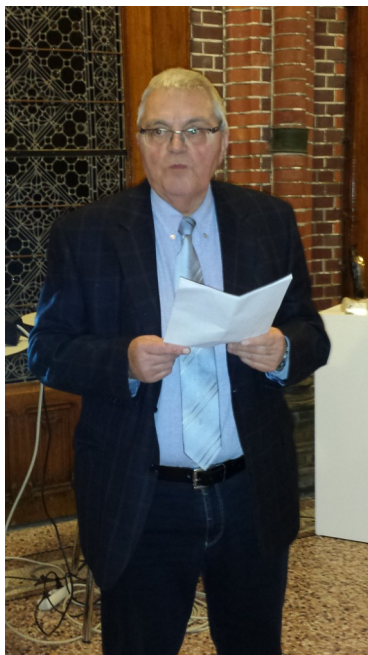
Op 12 september 2010 wurt in Der Gulden Haen oppe Mert ‘t jubilei van Veldeke Zitterd gevierd.

Harie Bronneberg kik dan trök op 25 jaor Veldeke Zitterd, mer wis ouch op zien eesjte poging in 1960 óm Veldeke Zitterd van de gróndj te kriege.

In september 2016 wurt bie gelaeg van ‘t 90-jäörig besjtaon van Veldeke Limburg in Zitterd ‘t bliejspel Reubsaet opgevuierd. Mit es regisseur en houfrolsjpeler Ron Roumen en mit mitwerking van Math Dirks en hermenie St. Joseph – de Paek – wurt dit ein sjpektakel, wo nog lang euver wurt gekald.

En ouch dao waar Harie Bronneberg d’r bie!!!

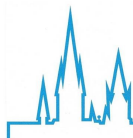
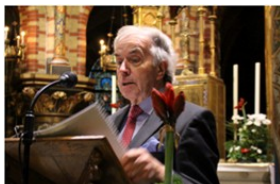
Cor Baltis

Harie Bronneberg

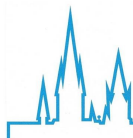
Krismiddig

De traditionele Krismiddig waar dit jaor op zóndig 10 december in eine goud gevólde Basiliek. Op 't program sjtóng ó.a. awd-Zitterder Chris Rutten dae vertèlde euver Krismes in de Walramsjtraot, de Marottekapel veur de muzikale kris-klanke en de Hofzengesj oet Euverhaove en de kènjer van de Voices of Kids veur de krisleidjes. De Honorair Consul van Luxemburg, Fernand Jadoul, lout de aanwezige kènnis make mit Krismes in Luxemburg. 't Waar eine sjone middig dae os alle in krissjtöm-ming brach.

Ich hawt van Zitterd

Op 30 november waar de tweede editie van de spelshow ‘Ich hawt van Zitterd’ bie café De Kup. De wageboewesj buurt Steivig noume 't op taeg de wagebouwesj buurt Riekswaeg Zuid. Nao eine sjpannende sjtried tösje de 2 teams hawwe de wageboewesj buurt Riekswaeg Zuid de meeste punte verdeint. Perficiat!

Doe kwasteloorem

Et Limburgs woord mij niet bekoort
Dat gósj ich overboord.
Alaaf et Olles woord
Daarmee ga ik accoord.
Mijn schoon aksent, dat is bekend,
Men stuit:” wat faene vent”,
Doe kwasteloorem, flauwe gek
Heur èns waat ich dich zek:

Refrein:

Wooròm höbste ein taal,
Wooróm sjpriks te die dan neit?
Wooròm höbste ei volk,
Wooròm achtse dat dan neit?
Wooróm höbste einen aard,
Wooròm laefste dem dan neit?
Zèk wooróm? Zèk wooròm?
’t Schteit zoo greutsch en daobei dòm.

Van ’t Limburgs volk ben ik geen tolk,
Dat eb ik fijn gelap
Want ik ben veels te knap,
Dat ad ik voosch gesnap.
Daarom sta ik ook bovenal
Oud niet van laamaakkal.
Doe kwasteloorem, waat is hie
Zoo feyn es laamaekerie?

Refrien.

Die ouwe aard is gaar niet schoon
Eeft geen en goeden toon,
Daarvoor geef ik geen boon,
Ik eb em nietvandoon.
Ik ach mij boven al die kraam
Die vind ik eel infaam!
Doe kwasteloorem, iediejoot,
Doe ... its toch Limburgs brood.

Refrein.

Vorst Marot Col Hermans 1928
Oet de awwe Schelberg

Sint Joep

Es de sjtad ruuk nao noga en karremel
Sjmörges vruig de kräömkjes oppe sjtoep
Dan bekrup mich die tinteling door mien vel
Hoera... `t is weier Sint Joep

Ich ruuk de geur van frisje tulpe en gebakke woosj
En es ich zo de Pötsjtraot aafloup
Krig miene kael al doosj

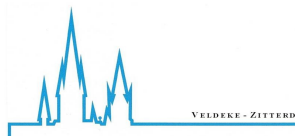
Sint Joep waat bèste sjoon
Al mien ganse laeve langk
Ich, es Zittesje zoon
Höb dich ummer gaer, bedank.

Mit Sint Joep begint `t veurjaor
Trèk de meziek weier door de sjtraote
Dan verdwient jeder bezjwaor
En vuil mich neit langer verlaote.

Ich gaon op in de meziek
Dae galmt vanoet jeder kroeg
Zitterd waat bèste riek
Mit Sint Joep nog veur de boeg....

Ron Roumen

Krómbroodrape oppe Kolleberg

Wae haet neit oppe Kolleberg gesjtange óm ein krómbreudje te vange dat mit Hawfvaste oetgesmete woort door 't Krómbroodrapecomité? Dees awdste Zittesje traditie is saer aafgeloupe jaor opgenómme in de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederlandj en is de énnigste traditie bènne ós gemeente die hie opsjeit. Dit is get wo veer in Zitterd greutsj op mótte zeen!

In de lokale archieve is trök te vènje dat in 't begin van de 15e eeuw in Zitterd sjpraak is van 't oetdeile van brood aan erm luuj.

In vruiger eeuwe hawwe vâöl luuj 't in de vastetied erg zjwaor. Hunne wèntjer-veurraad raakte op, zeker mit 'vastelaovend', ein fees veur vâöle mer ouch ein fees ómdat gezörg koosj waere veur de minder bedeilde minsj.

Samevallend mit de evangelie-laezing van de wónjerbaarlikke broodvermenigvöldiging, Laetare zóndig, óntsjtóng d'r ein gebroek, wobie diegeine die genóg aete hawwe brood oetdeilde aan de luuj die in ermoud laefde. Oots begoosj dees traditie dus es ein vórm van ermezorg, ein vruiger voedselbank.

Hie oet is in de loup der tieje 't gebroek van 't Krómbroodrape óntsjtange. Pès in 't begin van de 20e eew vónj d'r op hawfvastezóndig bènne de femieje 't gebroek plaatsj wobie de pap van 't gezin in alle vruigte krómbreudjes versjtopde in de eige haof. Es me geine haof haw woort oetgeweke nao de Kolleberg óm dao de krómbreudjes te versjtaeke. De kènjer moosjte vervolges de breudjes gaon zuike die, wie hun vertèld waor, oet de hemel ware gevalle.

Nao de WOI raakte dees vórm van Krómbroodrape langzaamaan in ónbroek en dit baarde ein aantal Zitterder zörg zodat zie in 1923 't Krómbroodrapecomité oprichte.

't Comité haw zich tot doel gesjtèld dat de Zittesje tradiese van 't Krómbroodrape neit verlaore zou gaon. Mit mitwirling van de Zittesje bekkesj zörgde zie d'r veur dat ein paar doezend krómbreudjes gebakke woorte. Op hawfvastezóndig góng 't comité vergezèld van hónderde kènjer in eine sjtoet de Kolleberg in óm dao de breudjes in de buurt van de St. Rosakapel oet te sjmiete. Ein tradiese die pès op d'n daag van vandaag nog ummer wurt veurtgezat.

In de tied van WOII haet 't Krómbroodrape neit plaatsjgevonje; de gróndjsjtóffe ware oppe bón. Nao deze dónkere tied brouk d'r veur 't Krómbroodrape geleidelik aan ein nuuj periode aan; 't evenemènt woort lanjelijk oppe kaart gezat. Versjeie kere is 't evenemènt oppe televisie te zeen gewaes. Vanaaf midde jaore '50 woorte de breudjes gezaegend in de kirk, in 1960 góng d'r veur 't eesj ein meziekgezèlsjap mit, breudjes woorte gekatapulteierd mit ein blijde, breudjes woorte gesjik nao lede van de Keuniklikke femieje en ouch internationaal bekènde luuj, wovan de presidente Kennedy, Chroesjtsjov en De Gaulle in de jaore '60 waarsjienlik de bekèndste ware. In 1966 waar minister-president Cals ein van de eesjte notabele dae nao Zitterd koum óm same mit 't comité breudjes oet te sjmie-
te. En d'r zouwe nog vööl notabele volge.

Wie bie vööl evenemènte is ouch bie 't Krómbroodrape 't aantal bezuikesj door de jaore haer aafgenómme. In 2009 woort d'r veur gekaoze óm naeve 't Krómbroodrape ein flankieierend meziekevenemènt te organiseiere op de Zittesje Mert. Dit waar ein groot succes mit eine drökke Kolleberg en eine boemvolle Mert. Dit waar ouch de ènnigste keer dat deze opzèt sjlaagde; de opvolgende jaore raegende 't ummer mit hawfaste wodoor bezuikesj op de Mert wegbleve. Ouch verplaatsjing van 't flankierend evenemènt nao de vout van de Kolleberg waar gein succes; ouch hie veil 't evenemènt lètterlik in 't water. Nao 't Krómbroodrape bleve de kènjer mit hun awwesj aevel waal kómme!

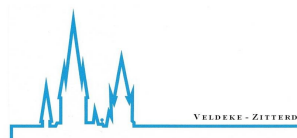
M.i.v. 2014 is d'r veur gekaoze óm óngeraan de kogelvenger ein kleinsjalig evenemènt te organiseiere nao aafloup van 't Krómbroodrape. 't Comité is trökgekómme nao de essentie van 't Krómbroodrape en waal 't door kènjer vange van de oetgesjmete breudjes.

De eregaste die geneud waere mótte eine bandj hóbbe mit 't Krómbroodrape; in 2016 zeen de Zittesje bekkesj nog geëerd door bekker Martens te neuë óm names alle bekkesj es eregast aanwezig te zeen. Saer ein aantal jaore zit tösje de oetgesjmete breudjes ouch ein zg. Gouwe Breudje; de gelökkige venger hievan krig nog eine extra pries oetgereik.

Krómbroodrape, ein traditie wo mènning Zittesj Mechelke of Sjnaak mit vööl plezeier aan trökdènk. In 2019 is 't op 31 meert weier tied óm de Kolleberg in te trèkke!

Kiek veur meer informatie op: www.krombrood.nl

Patrick Werdens

't Fordje.

Truuke zag èns taeghe Nelis,laot veer dènke aan oos sjtandj
Alles veert in eine auto en veer sjtaon mer aan de kantj.
Jao, zag Nelis ich mó't zègge, dat hó'b ich ouch dèks gedach
En op zekren daag haet Nelis `n aaftansj Fordje mitgebrach.

Zoo tuf Nelis mit zien Truuke in dat Fordje door de sjtraot
Al is `t gammel, maak `t herrie, de klómmel deit `t gaar niet kaod.
De sjees die lóp dat is ein sjpas
Wie eine wage van de superklas!

Wilt `t Fordje sóms neit wiejer, sjtik `r de swingel in `t laok
Dan begint `r veur te sjwaame, Truuke ruip: “`t water kaok”.
Is de wage werm, lèk de Ford ein roukgerdien
Dreet `t dènk op volle toere,, damp't wie ei sjtoummasjien.

Zoo brach Nelis aan zie Truuke `t sjouffeijere ouch bie
Op ei duuster paedje sjtóng get, Truuke dach noe gank opzie.
Mer dat muurke wou neit wieke, Truuke duut op de gaaspedaal
Van `t Fordje niks mee euver, Truu mit de minsj nao `t hospitaal.

Noe tuf Nelis mit zien Truuke neit mee in dat Fordje rón dj
Want ze zègge, nei veer blieve toch mer lever kaergezón dj.
De laevesdoer waas mer zo kort
Nelis sjprik neit mee van ziene Ford!!!

Frits Rademacher.

'Sjadsrech verlener Walram de Goede: neit in Zitterd vereerd.

In 2018 viere veer dat 775 jaor trök (1243) Zitterd sjtadsrechte kreeg. De awdste vermelding van ós geleif sjtedje dateiert oet 1157 in de vórm van “Siter”. Waat betruf de naam zeen d'r twee opvattinge, die es richtig waere gezeen.

De in Gelaen gebaore toponiem deskundige Prof. Arthur Schrijnemakers (1917-2015) geef es verklaoring dat “Siter” eine naam is veur ein veldj, dat lik op de flanke van ein helling, in dit geval dus de Kolleberg. Deze veldjnaam is ouch gebroek veur 't eesjte dörp dat aan de vout van dees helling, kort bie de Gelaenbaek, is óntsjtange en dat zou oetgruije tot de sjtad Zitterd.

De oet Dutsjlandj aafkomstige historicus professor Severin Corsten (1920 – 2008) geit d'r van oet dat ein “Siter” ein door de keuning en zien luuj aafgebakend domein waor bènne ein gemeinsjappelik bósjgebied.

Ein motte – eine door luuj gemaakte heuvel mit meestal ein kesjteel d'r op - , die bie de Gelaenbaek loug, zou 't centrum van dit domein zeen gewaes en oetgruije tot de sjtad Zitterd.

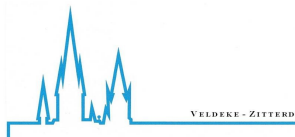
Naeve Zitterd kènne veer ouch nog anger plaatsje in de directe buurt van Zitterd: Broukzitterd, Haagzitterd en Balzitterd. In de res van Nederlandj vènje veer nog neuge maol de naam Zitterd, in Belsj 22 maol en in 't Rienlandj leifs 147 maol. Door de ligking en 't óntsjaon van al dees plaatsje te besjtudeiere kan waere vasgesjteld welke óntsjaonsgesjiedenis 't meis waarsjienlik is. (*óntsjaonshistorie vènj ich hie get baeter*)

2. Sigillum Elisabethae matris
Walrami Domini de Mon-
roye. In fidei iuramento, hinc
dimis et contraxit fillo
an aalder iudicis Henricus.

Wie bekènd kreeg ós Zitterd in 1243 sjtadsrechte. Dees verzameling van rechte en plichte kreg veer van Walram II (de Goede), waarsjienlik waor hae toen 10 jaor awd, en van zien mam, de witvrouw Elisabeth van Bar. Zie verleende de sjtadsrechte óm zich te verzekere van de “goudwillende mitwerking van de mit hun (same?) wonende inwonesej van de sjtad”. Oet dees lètste zin kènne veer konkludeiere dat Walram en zien moder Elisabeth toen in Zitterd woonde en zich blikbaar in zo'n positie bevónje dat ze de loyale sjteun van de Zittese bevolking goud koosjte gebroeke.

Wie gezag beteikende 't kriege van sjtadsrechte, neit allein rechte, mer ouch plichte. Zo woorte de inwonesej van de sjtad vriegesjteld van belastinge en verplich wirk doen, mer moosjte ze de walle en de grachte van de sjtad goud óngerhawte en moosjte ze d'n heer, es dae 't neudig vónj óm oorlog te vuire, gewaopend en op eige kòste volge.

Elisabeth van Bar is in ós gemeente vereerd mit eine sjtraotnaam, mer nao Walram de Goede is gein sjtraot genuimp. Waarsjienlik gans uniek dat emes dae sjtadsrechte haet gegaeve aan ein sjtad bènne die gemeente neit vereerd is mit eine sjtraotnaam. Missjien zèk geer noe dat veer toch waal ein Elisabeth van Barsjtraot en ein Walramsjtraot hóbbe en dat klop.

Die lèts genuimde sjtraot maakde in 1921 deil oet van eine geplende waeg tösje de Heinsewaeg en 't Kloosterplien. De gemeinteraod van Zitterd besjloot op 4 november 1921 deze te realiseiere waeg te vernuime nao Walram de Rosse es eerbetoon aan d'n heer van Zitterd, dae in 1299 de bissjöp van Luuk haw verzóch óm de Petruskirk te verheffe tot kapittelkirk.

Dat ouch ein sjtraot of ein plien wurt vernuimp nao Walram de Goede, 775 jaor naodat hae Zitterd sjtadsrechte haet gegaeve, is ein nobel sjtreve van de Commissie Naamgeving van de gemeente Zitterd-Gelaen.

Biesjrif afbeeldinge: 18e eeuwse sjets van de graafsjtein van Walram de Goede in de kapittelzaal van de abdij van Valdieu. Nao Walram de Rosse is neit allein ein sjtraot vernuimp, hae is ouch vereerd mit baovensjtaonde gevelsjtein op de houk van de Aw Mèrt.

Peter Schulpén
Plv. Stadsarchivaris Sittard-Geleen, senior
archivist De Domijnen

Hie baove mótte allein achtername van luuj ingevöld waere.

Es geer dit gedaon höb kump in de gaele kolom van baove nao ónger ein vraag.

't Antwoord op dees vraog is de oplossing en kènt geer meele nao:

veldekezitterd@gmail.com

Ómsjrievinge:

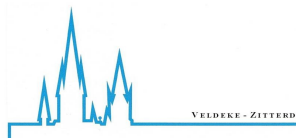
1. Vruigere eigenaer van Nouvo Fashion in Zitterd.
2. De beruimdste kastelein van Ober Bayern mit de veurnaam Sjek.
3. Hawwe vruiger ein zaak mit radio's en televisies van Philips oppe Veursjtad.
4. De eigenaer van dees zaak is noe besjirmheer van Klup Wovan.
5. Hae waar clubdokter bie Fortuna, mer hólp ouch fitserennesj.
6. Garage-eigenaer oppe Rickswaeg Noord.
7. 't Jachhoes van Vic.
8. Lang geleje haw dees femieje 't Victoria hotel oppe Sjteivig.
9. 't Hoes van dees femieje in de Pötsjtraot is veurig jaor èntjeliks verkoch.
10. Dae maak 't bóntj op de Èngelekampsjtraot.
11. Es 't glaas kepot is, kumps-te bie dees femieje terech.
12. Doe kiks dien ouge oet bie deze opticiën op 't Tempelplien.
13. Veur ein Fordje góng me nao dees garage op de Rickswaeg Zuid.
14. Hae waar Prins Carnaval in 1965.
15. Bie Cel en Frieda waar ummer get te doen.
16. Ein van de awdste sjoonswinkels in Zitterd.
17. Zittesje dichter.
18. Sjilder-dokter.
19. Damesmodezaak oppe Brandj
20. Restaureierde vääw aw geboewe in Zitterd.
21. Get sjtevig van sjtaol laote make? Dan mót me zich bie hun melje.
22. Reklaam of óntwerp... hae geef raod baove oppe Kolleberg.
23. Waar ein sjoon boukezaak oppe Sjteivig.
24. Veur eine Opel góng me nao dees garage op de Rickswaeg Noord.
25. Beruimdste architek van Zitterd. Boewde door 't ganse landj.
26. Vruigere drökkerie oppe Pötsjtraot.
27. Kastelein van de Santébar en later oppe Mert terech gekómme.
28. Vruiger kochs-te hie de verf oppe Sjteivig, noe op de Dr. Nolenslaan.
29. Ummer de bekèndste apotheik van Zitterd gewaes.
30. Ziene bienaam waar "Frenske van Zitterd".

Dit zeen de prieswènnaars van de veurige keer :

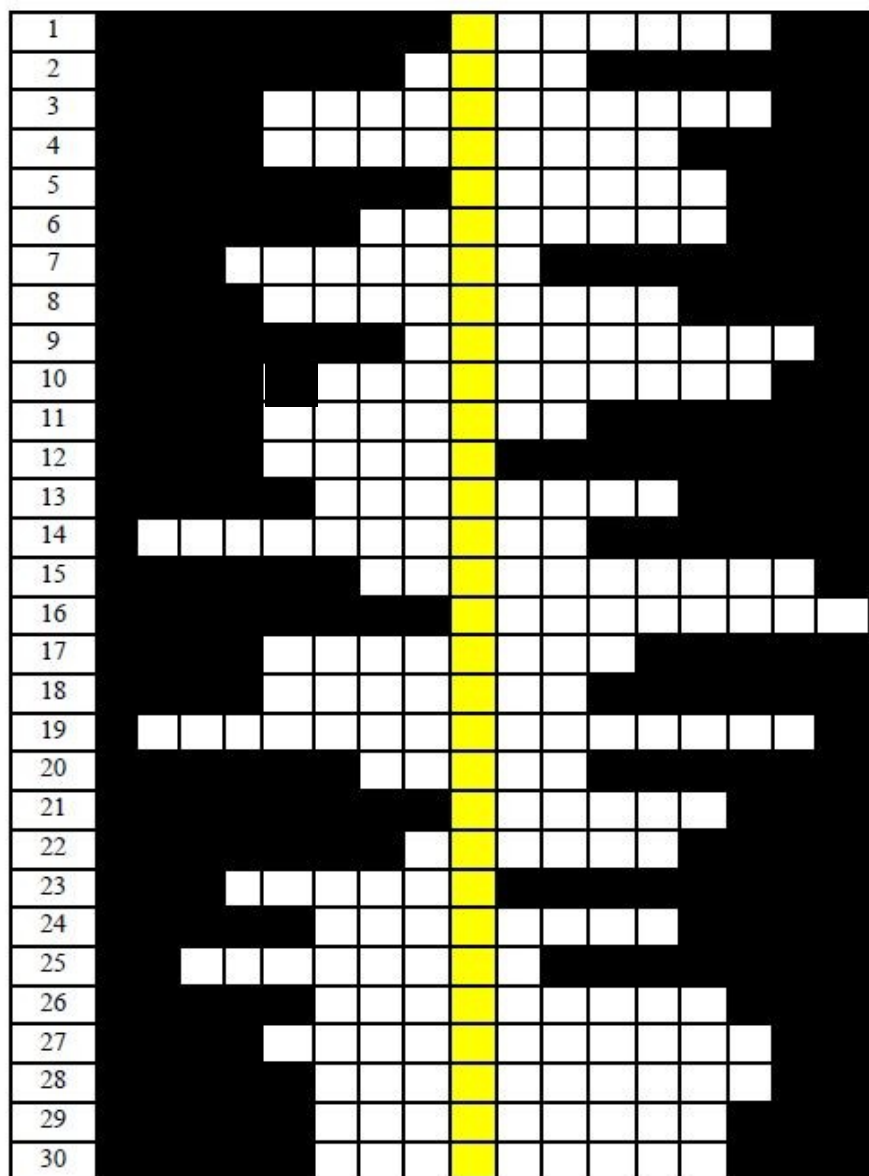
Greutsj zeen op Zitterd : Mevr. Marinka Spee . Odasingel 485 Sittard.

Fotokwis : Fam. Cosemans.

Gefilleseteierd en laot uch de wien, aangebaoje door wienhanjel van Berkum goud sjmake.

Puzzel

In 2018, 't jaor dat veer herdénke dat Zitterd 775 jaor sjtadsrechte haet, is 't 10 jaor trök dat de Zittesje troubadour Frits Rademacher is gesjtórve. In dit jaor zou hae ouch 90 jaor gewore zeen. D'n hoogste tied óm Frits veur eewig ein blieven-de plaatsj te gaeve in Zitterd. Ein monumentje is zeker op zien plaatsj.

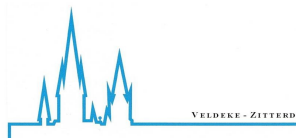
Frits Rademacher waar eine troubadour. Dat woord kump aaf van het oud Occitaans dialek 'trouver' en beteikent 'vènje'. En dat is waat troubadours doen. Die make gein weurd, mer vènje weurd óm te besjrieve waat hun bezig hiltj. En Frits waar dao neit angesj in.

Op zien mins drie leidjes höbbe direk of indirek te make mit de plaatsj wo hae op 9 mei 1928 gebaore is, dao op dat houkhoes aan 't Kirkplien. Hae besjreef zien beteikenis daovan in zien leidje 'Mien auwesjhoes', mer dat hoes op d'n hok, inspireerde häöm ouch tot 't sjrieve van ein van zien bekèndste leidjes 't Huikske. En laot dat hoes op 't huikse noe sjtaon ónger de tore wo die loewende klokke in hange, zien anger bekèndste leidje.

Mer zo zeen al zien leidjes gevónje in de geweun en klein dènger om häöm haer. 't Is sjus de kuns van de troubadour, óm de weurd die hae vindj, te vertale in eenvoudige meziek en dat te deile mit de luuj. Eenvoudig, gemekkelik mit te zènge wille die leidjes zègke: 'hawt 't eenvoudig en kiek óm dich bie. Zuik 't neit in 't grote, mer ómerm dat waat bènne handjbereik lik.

Ein monumentje dat door kunstenaer Sjra Sjoffele wurt gemaak zal geplaatst wae-re op 't Kirkplien taegze zien awwesjhoes, op 't huikske, ónger de loewende klokke. 't Is neit allein ein herinnering en eerbetoen aan Frits Rademacher, mer wilt ós ouch aeve doen sjtilsjtaon óm te kieke nao de dènger die kort bie ós ligke. Eenvoudig; groots houf 't neit te zeen.

Wilt geer ein biedraag levere aan dit monument, dan wurt dat zeer op pries gesj-tèld. Dat is muigelijk door ein biedraag euver te make op NL85 RABO 0187621454 t.n.v. Veldeke Zitterd – ónger vermèljing van: Kunstwerk Frits Rademacher. Bie veurbaat al eine grote dank!

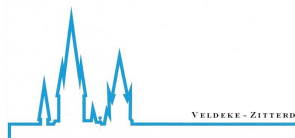

Frits Rademacher

Foto van archief Erfgoed Sittard

Went ich wanjel door mie sjtedje,
 dèkser door dat sjträötje gaon,
 mó't ich altied nog èns kieke
 nao dat hoes en blief dan sjtaon.
 Dan gaon aeve mien gedachte
 nao daen tied noe lang verbie
 En went ich wei'r wiejer wanjel
 zèng ich zach dees melodie....

Oet "Mien auwesjhoes.

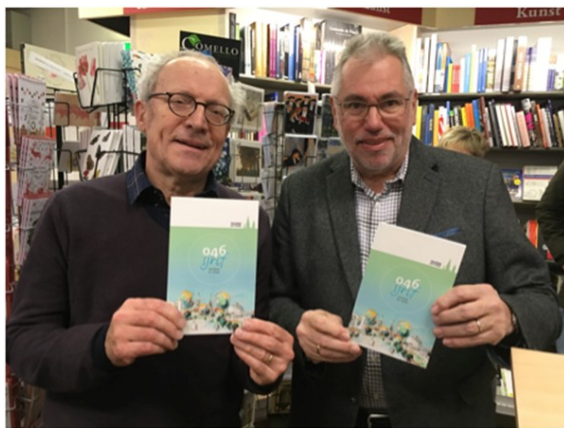
Sjtoumcursus Zittesj

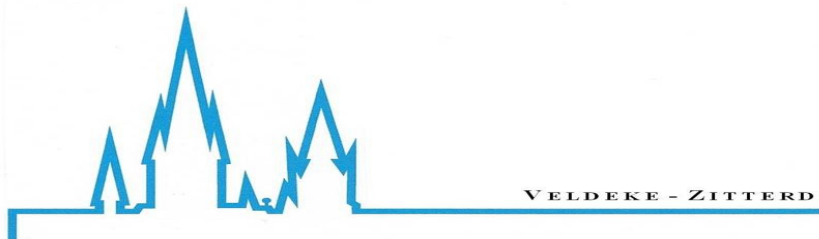
Op 2 november waar de tweede sjtoumcursus.
“Meister Patrick” haet zien leerlinge weier vööl geleerd.

046 sjrif

Op 1 december waar bie boukhanjel Krings de presentatie van ‘t bouk 046 sjrif.
Ónger grote belangsjtelling woorte de eesjte twee exemplare oetgereik aan
John Hertogh en Phil Schaeken.
’t Bouk is nog ummer te koup bie boukhanjel Krings veur €12,50!

Waat deit Veldeke?

- Perbeiert de belangsjtelling veur 't dialek en 't Zittesj in 't bèzunjer te bevordere en te behawte.
- Geef tweemaal per jaor ein periodiek oet.
- Organiseiert ein Zittesje Mès en eine Krismiddig.
- Organiseiert eine sjtouncursus Zittesj en ein Groot Zittesj Diktee.
- Organiseiert eine kwis wo-aan jeaders keer twee Zittesje vereininge taegenein sjtrieje óm de euverwènning.
- Geef buik oet.
- Hilt uch via eine digitale nuutsbreif op de heugte .

Wie wurt me lid van Veldeke Zitterd ?

Sjik eine e-mail nao veldekezitterd@gmail.com mit de óngersjtaonde gegaeves:

- Naam:
- Adres en woonplaatsj:
- e-mailadres:

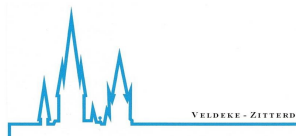
Via Veldeke Limburg óntvank geer nog meer informatie en nao betaling van 't lidmaatssjapsgeldj (€ 23,-) zeet geer lid van de Veldeke Krènk Zitterd.

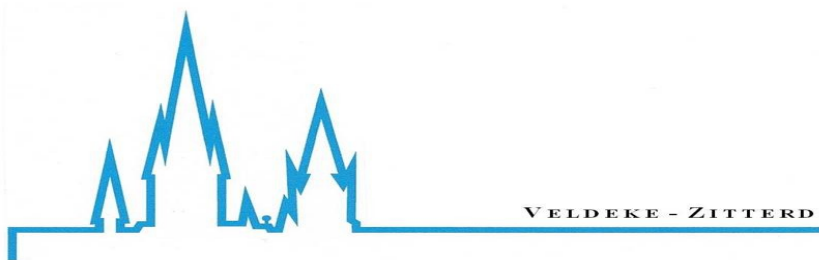
Kiek veur meer informase op www.veldekezitterd.nl

Waat d'r nog te gebeure sjteit dit jaor.

- **22 Meert** - De Zittesje kwis “Ich hawt van Zitterd“ ó.l.v. Carina Daniels in 't Sjterfhoes. Mit de “Auw Prinse” taeg de ”Neit Prinse“; aanvank 20.00 oere
- **9 Mei** - Ónthulling van 't kunstwerk veur Frits Rademacher op 't Kirkplien.
- **16 Mei** - De “Sjtouncursus Zittesj” mit Patrick Werdens veur de klas Shtad Zitterd. Aanvank 20.00 oere
- **24 Mei** - Groot Zittesj Diktee. Mariapark op de Awwe Mert. Aanvank 20.00 oere.
- **24 Juni** - Zittesje Mès. Basiliek op de Awwe Mert. Aanvank 10.00 oere.
- **9 December** - Oze tradisionele Krismiddig.

Veer wille uch in 't vervolg oze nuutsbreif digitaal toesjikke (sjpaart pepier) en dao hóbbe veer eur e-mailadres veur neudig. Veer vraoge uch daoróm belaeft óm dit aan ós door te gaeve en te sjikke nao veldekezitterd@gmail.com Danke!

Besjtuur Veldekekrènk Zitterd

Piet Deeder	veurzitter a.i.
Patrick Werdens	sikretariaat
Carina Daniels	
Christianne Bergman-Göttgens	
Ralph Schaeken	
Cor Baltis	
Erik Meulmeester	
Roger Claessen	

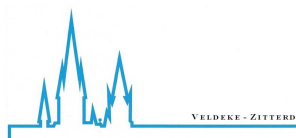
Ereleden:

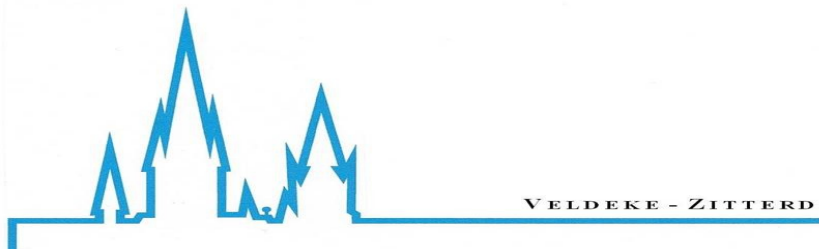
Mevr. Rosie Cals-Heijnen	✝
Dhr. Hein Bovendeaard	✝
Dhr. Guus Roebroek	✝
Dhr. Harie Bronneberg	
Dhr. Jan van Kempen	
Dhr. Fernao Schmeits	
Dhr. Frans Walraven	
Ere veurzitter dhr Jean Knoors	
Lid van verdeinste dhr Léon van Binsbergen	

Website: www.veldekezitterd.nl

Mailadres: veldekezitterd@gmail.com

Facebook: veldeke krènk zitterd.

Cultuurbewakesj van `t Zittesi

Dhr. Cor Baltis.

G.Boetzkes & zn. Verhuizer.

Arno Dols .Hovenier.

Optiek Leo Gijzen.

Tjeu de Heus.Beeldvorming.

Dhr Michel Janssen.

Keurslager Vink – America.

Dhr. Jean Knoors.

Roland Knops. Trailers&more.

Laque Kappers.

Metis Notarissen.

Guus Nieuwenhuis BV.

Rademakers. Fur & Fashion.

Smeets Vastgoed.

Louis Vahsen Constructies.

Van Neer Eyckeler Damesmode.

Podotherapie Verjans – Budé.

Vola – Leinders. Monetarius A&A.

Dhr Peter Wilms.

Marion Willemsen. Trainer+Adviseur.

Wijnands .Projectmanagement.

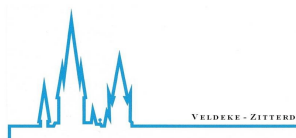
YLO Makelaardij.

Dhr. Boek Laudy.

Wilt geer ouch “Cultuurbewaker van `t Zittesi “waere??

Veer kenne eure financiële sjteun goud gebroeke!

Laot `t ós weite!

Groot Zittesj Dictee

**Wae maak de wenigste foute?
En maag zich ein jaor lank de wènnar nuime.**

Dónderdig 24 mei 2018

Aanvank 20.00 oere

Mariapark oppe Awwë Mert

**Deilname is gratis mer Vol = Vol
Aanmelje kènt via: veldekezitterd@gmail.com**

Natuurlik conformeiere veer ós aan de Sjelling 2003 veur de Limburgse Dialecten

